

A HONVÉD, KÉSŐBBI NEVÉN A 2. ONÁLLÓ AKNAKUTATÓ ZASZLÓALJ
ROVID TÖRTÉNETE, 1954-1957-IG II.

Halassy Géza nyugállományú ezredes

AZ ÉLES AKNAMENTESÍTÉS TÖRTÉNETE

Az alakulat első aknáját, még a munkák hivatalos megkezdése előtt Balatonkeresztúron szedte fel az alakulat tűzszerész csoportja. Előző év őszén a föld gazdája szántáskor egy aknán felrobbant, s ezért családjá a tavaszi munkák megkezdéséhez kérte a földjének átvizsgálását. A zsákmány egy S.Mi. 44 típusú német ugróakna volt.

Május utolsó hetében a zászlóalj parancsnoksága végrehajtotta a táborhely részletes szemrevételezését, elkészített a tábor tervét és parancsait, a különböző vállalatoknál megszervezte a napi tej, kenyér, hús, zöldség, tüzelő, egészségügyi és fogorvos biztosítást, és 3 nappal a táborba szállást megelőzően egy előkészítő részleggel kitűzte a települési helyeket. Mindezt azonban még korábban megelőzte az erdészeti által mentesítésre kért erdőparcellák és nyiladékok felderítése és kitűzése.

Minden erdőparcellát sarokpontjainál jól látható helyen 2,5-3 m magasan a fákra szögelt táblákkal a parcellaszámokat megjelöltünk a száma szerint /26. 47, stb./. Ezenkívül a parcellák közötti fő- és mellékvágatokat - akár csak egy lakott települést - utca nevekkel láttunk el, amelyek azokra megítélésünk szerint legjobban ráillettek (pl. Harmat utca, Sötét utca, Ugró utca, stb). E megnevezésekkel lehetett a sok tucat nyiladék mellett pontosan eligazodni az aknamentesítőknek.

Ezzel párhuzamosan minden századnak, szakasznak, rajznak különböző méretű piros-fehér zászlók alkalmazásával kitűztük a munkaterületeit, megindulási körleteit, vonalait, a

mentesítés irányait, valamint a zászlóalj és század segélyhelyeket.

A felderítés és kitűzési tevékenység alatt ismét összegyűjtésre került a mozgást akadályozó mintegy 15-21 db tűzérési és aknavető gránát, kézigránát, valamint páncélököl, amelyeket a leendő táborhely mellett felrobbantottunk.

Szétszórt robbanóeszköz a faluban és a falu határában elég sok volt. Mintegy jelképként a falusi parókia falából már egy évtizede egy félig befűródött 150 mm-es repeszgránát állt ki, a nyár folyamán pedig a falusi óvoda udvarából vittünk el 9 db ki nem lőtt 120 mm-es aknavető gránátot, amellyel a gyerekek Isten tudja hány éve játszadoztak.

A mentesítendő mesztegnyői erdőben az alábbi kép fogadta az előzetes felderítést végrehajtókat:

A négyzetes alakú erdőparcellákban 20-100 éves cser, tölgy, éger és akác, valamint fenyő telepítések váltakoztak.

A terepet öt nagyobb tó és igen sok mocsaras patak szegdelte át, amely a mentesítendő terület északi részén sík, míg dél felé hullámos felszínű, 5-10 m szintkülönbségű hajlatokkal és homokdombokkal büszkélkedett.

Az aknaveszélyes részeket az elmúlt 9 év alatt különböző bokrok és indák nőttek be, így több parcellába a nyíldekről csak 2-3 m-re lehetett belátni. Az utak mentén félig betemetett, gazverte lövészárók-rendszer, az erdőparcellákban itt is ott is felrobbant őzek, kisebb vadak csontjai fehérlettek, kocsironcsok maradványai voltak láthatók. Egy csörgedező kis patak túloldalán német rohamsisak és gázálarcok, mellette a domboldalon nyájasan ringó árvalányhaj erdő susogott. A sötétkeréki részen, a leégett fenyőerdő szenes csontjai között messziről szembeötlöttek a szórványosan heverő aknavető és puskagránátok.

A Csikotára és Soponyára vezető halastavak víztükrén nagylevelű fehér és rózsaszínű tavirózsák pompáztak. A töltésezett utakhoz simuló terepet több helyütt széles vad gyöngy-

virágos pázsit övezte, s mögötte hol zöld oszlopokat, hol összefüggő hálót képeztek a fákra felfutó borostyánok, vadszőlő és vadszeder indák.

A közvetlenül a háború előtti évtizedben telepített erdők sűrű lombjai már annyira összeértek, hogy oda sohasem süttött be a nap. Ebben az erdőben széles agancsú dámvad csapat csörtetett nagy robajjal, amint az előtte lévő nyiladéokra érkezvén megláttak bennünket.

A halastótól délre lévő ugróakna-mezőnél, 30-40 méter magas, vörös és szürke törzsű fenyőóriások meredtek az égre, rajtuk barna és foltos mókusok ugráltak. A mellette lévő úton egykor felrobbant hintó még el nem hordott darabjai, mohás aknaágyak, fa harckocsiakna darabok.

A patak melletti ösvény végén fekete tocsogós vaddisznó dagonya, körötte a lombos fákon a madárvilág megszámlálhatatlan képviselője csacsogva, füttyülve, károgva üdvözölt bennünket, a szúnyogok hadával közösen. Az erdő szélén megtaláltuk azt a nagy robbanási krátert, ahol 1948-ban Molnos Gyula alhadnagy felrobbant.

A fölötte álló hatalmas fán most is ott lógott a rózsafüzér az elszáradt, megfakult kis koszorúval, amelyet a felesége, halálának évfordulóján minden esztendőben a helyszínre utazva a fára függesztett....

Különös érzés, furcsa élmény töltött el bennünket ebben az ember számára halott, de mégis páratlanul sokszínű és élő világban, ahová majdnem 10 éve sem ember, sem háziállat nem tette be a lábát.

Hihetetlennek tűnt, hogy ennyi szépség miként férhet meg a halálos csendélettel együtt?

Hogy a leírt varázslatos látkép azok számára is érthető legyen akik sohasem jártak ezen a vidéken, és ne tűnjék mindaz délibábos vízióknak amit leírtam, néhány mondattal utalni kell Mesztegnyő történetére. E kisközség földesurai a háború előtt a Hunyadi grófok voltak. Bár kastélyuk Kéthelyen állt, de Mesztegnyőn temették el 1942. március 1-én gróf Hu-

nyadi Józsefet is.

Nos a Mesztegnyő körüli erdőség ahol az aknamezők felderítését végeztük, ennek a grófságnak volt a vadasparkja még 10 éve. Így került oda a sok halastó, dámvad, mókus, borz, vaddisznó, vízi lilium, árvalányhaj, gyöngyvirág - tudatos parképítéssel.

De Mesztegnyőnek más történelmi nevezetessége is van: itt volt a múlt század egyik nagy parasztmegmozdulása. 1840-ben az újoncozás ellen és a grófi földek, erdők, mezők szétosztásáért forrongás támadt a községben. Ezt sorkatonaság kirendelésével és 120 pandúr bevetésével, véres összecsapásban verték le. Az alig negyedórai ütközetben 12 halott és számtalan sebesült maradt a helyszínen.

De a közeli Marcali volt 1919-ben a dunántúli fehér terror egyik központja is. A helybéliek elbeszélése szerint ennek esett áldozatául a községből Ladi János is, akit egy ló farkához kötve húztak végig a falun.

A szomszédos kisközség Szenyer lett 1955-ben a 2. ö. aknakutató zászlóalj riadókörlete. A szenyeri várban volt ilyen alkalmakkor a zászlóalj harcálláspontja. Igaz, ez már csak omladék kőfalaiban őrizte meg az egykori vár tanúbizonyosságát, de dombos-erdős környezetével még őrt állt a falu felett. Maga a vár, egyik eleme volt a török elleni harcok idején a délnyugat dunántúli várrendszernek.

Egy-két tucat portyázó végvári vitéz őrhelye volt, akik néhány alkalommal sikeresen ütöttek rajta a kalandozó rabló akindzsik csapatán. Szigetvár elestét követően azonban - Babócsa, Vizvár, Csákány, Marcali, Marót, Szöcsény védőivel együtt - Szenyer helyőrsége is elhagyta várát.

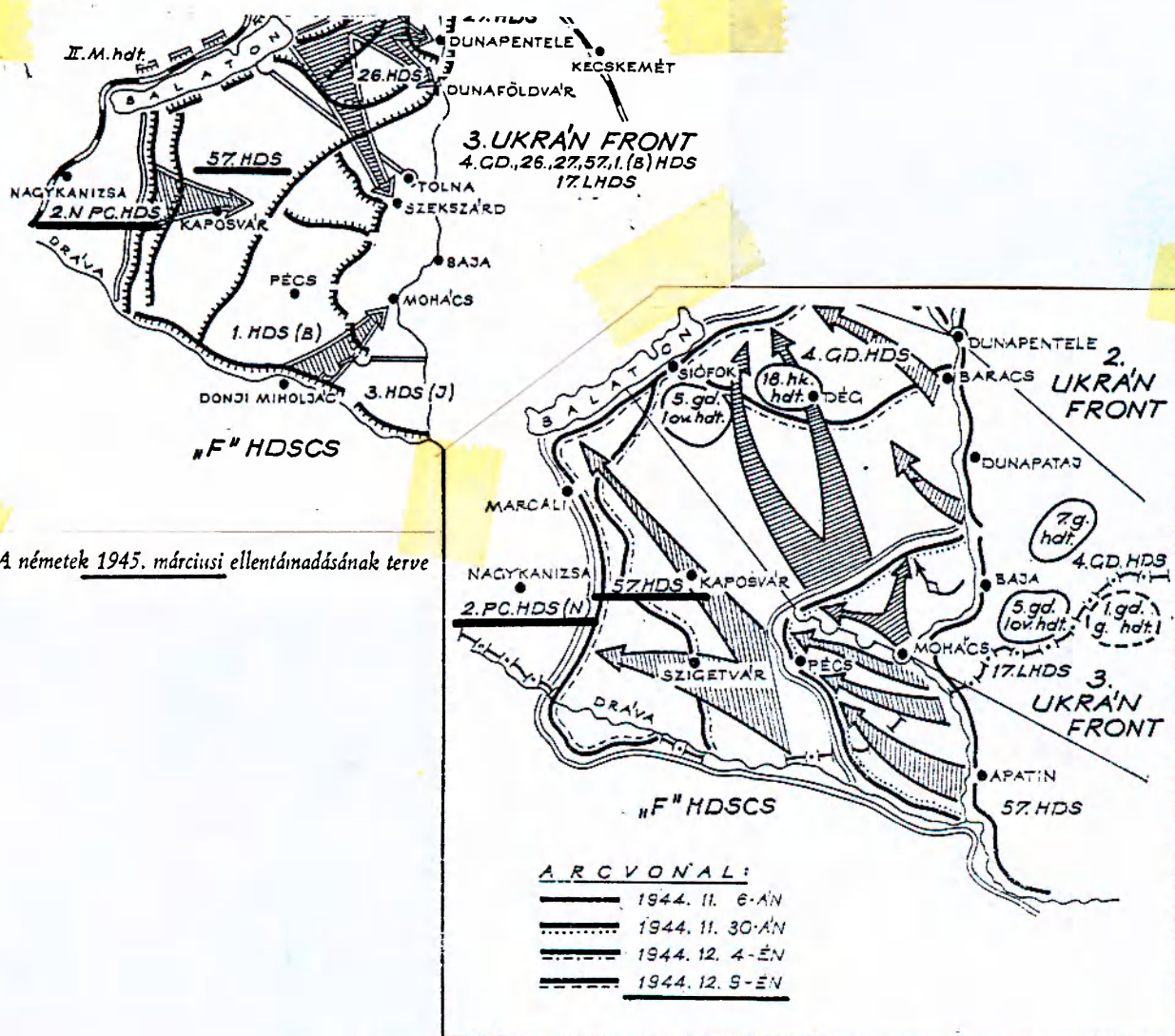
Nos ez a térség a második világháború hadi eseményei miatt került ismét a történelem homlokterébe, mi pedig az itt pusztító gyilkos robbanóeszközök miatt Mesztegnyőre.

Hogy miért nem lehetett az erdőbe bemenni eddig s mi-képp alakultak ki a veszélyforrások, a következő hadműveleti és térkép vázlatok történelmileg szemléltetik.

A HONVÉD AKNAKUTATÓ ZASZLÓALJ ALKALMAZÁSÁNAK
FŐ TERÜLETEI 1954-1955-BEN

A vázlatok alapján látható, hogy a német és szovjet arcvonal már 1944. 12. 09-én ideért, ahol mintegy 3 hónapig megmerevedett.

Ezidő alatt mindkét fél, a kölcsönös tűzpárbaj mellett csak kisebb aktív harctevékenységet folytatott, s ezalatt bőven volt ideje különböző aknazárak létesítésére. Mindez a 2. páncélos hadsereg támadásának akadályozására jelentősen megnövekedett. Csak Nagybajomtól délre, 1510 db harckocsi és 1300 db gyalogsági aknát telepítettek a védők.

A németek 1945. márciusi ellentámadásának terve

A szovjet csapatok hadműveletei a Margit-vonal eléréséig
(1944. november 7.-december 9.)

Ezek az aknamezők szedték áldozataikat a háború után a tüzszereszekből, s még többet a polgári lakosságból. Most ezek likvidálását kapta a Honvéd Aknakutató Zászlóalj első éles, kötelékben végzendő feladatául.

Az aknamentesítés ütemezése:

I. Ütem: 1954

Sötétkerék

Csikota

Végrehajtója:

Honvéd Aknakutató

Zászlóalj

1-5. szd.- 141,3 ha.

II. Ütem: 1955

Mesztegyő D

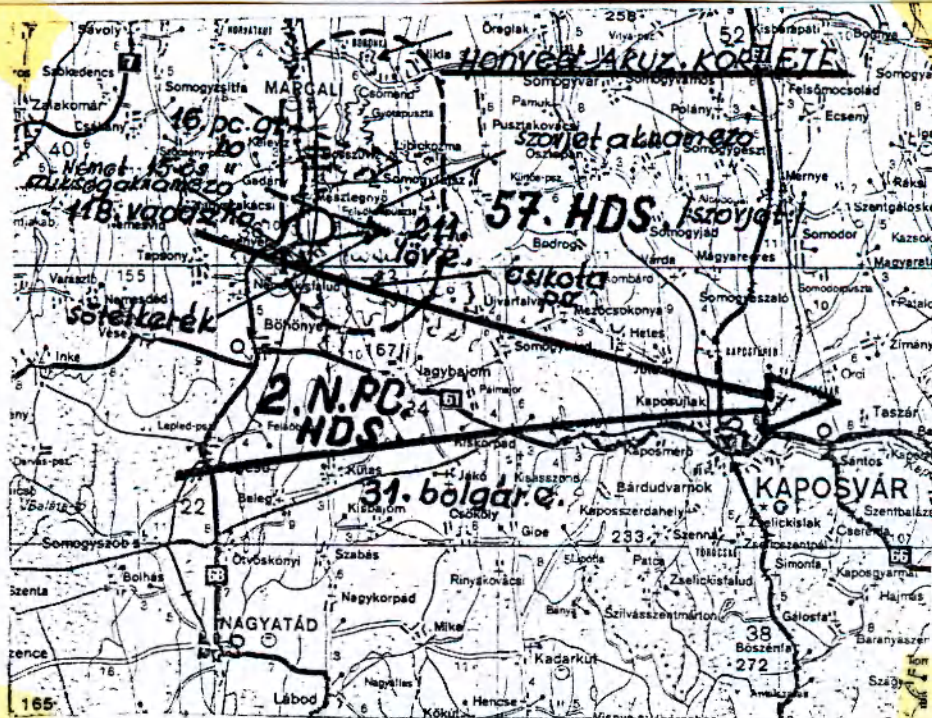
Mesztegyő K

Végrehajtó:

2.ö. Aknakutató

zászlóalj

1-3. szd.- 265 ha.

Az itt folyó események érzékeltetésére most a "Tavaszi ébredése" német 1945-ös hadműveletnek csak kis epizódját kívánom bemutatni. /Dunántúli hadi krónikája 1944-1945 Zrínyi Könyvkiadó, 1984./

"1945 március 6-án 05.00 órakor a német 118. vadászhadosztály csapást mért a szemben álló szovjet 211. lövész-ezredének védelmére. Ötórás harc után a támadó harccsoportok behatoltak a szovjet fővédőv első állásába s elfoglalták Sötétkeréket és Csikota pusztákat. Ettől északra csak a tartalékból előrevont 214. lövész-ezred ellenlökése tartóztatta fel a támadókat. A harcok március 12.-ike után csendesedtek csak el, de március 14-én a Kéthely és Marcali közötti német csapással fellángoltak.

Március 14-én 09.00 órakor a német XXII. hegyi hadtest jobbszárnyán még nagyobb erővel bontakoztak ki a harcok. A Marcalitól délre harcbavetett 16. SS Reichführer páncélgránátos, 1. népi hegyi, valamint 118. vadászhadosztályok 4 km-t előrenyomulva elfoglalták Boronkát. A Csömed, névtelen major, Keleviz közti vonalon a 16. SS páncélgránátos hadosztály délkeleti irányba akart előretörni, hogy a Mesztegyőnél védő csapatok hátába kerüljön. 19.00 órára elérték a Mesztegyőtől 4 km-re észak-keletre húzódó erdőszélt, de itt további előrenyomulásuk a szovjet csapatok tüzeiben és aknamezőik előtt elakadt.

Március 19-én a 16. SS páncélgránátos hadosztály tovább folytatta támadását, azonban a szovjet támpontot 20-án csak a német 71. gyaloghadosztály arctámadása foglalta el. A nap folyamán Libickozma és Mesztegyő között több szovjet ellenlökés érte a támadó német erőket de ezeket elhárították, majd 22-23-án a 118. vadászhadosztállyal megerősítve sikerült összefüggő védelmet kiépíteniük Libickozma és Mesztegyő között.

A szovjet 57. hadsereg parancsnokság a német támadás megállítására a hevenyészetten kiépített II. védősáv előtt és a védelem nélységébe aknamezőket telepített.

Különösen heves küzdelem alakult ki a 71. német hadosztály Kisbajom irányában támadó csapatainál, ahol az ott védő 31. várnai bolgár ezred 37 mm-es páncéltörő lövegei nem tudták átütni a német harckocsik páncélzatát. Az ütközet az egész páncéltörő század megsemmisülését eredményezte. Parancsnokostul valamennyien ott nyugszanak a nagybajomi temetőben."

A katonák fehér mükövel borított tömegsírján ma is két páncéltörő ágyú található emlékeztetőül.

Itt helyeztük el 1955-ben, a Soponyán kiemelt lelőtt szovjet vadászrepülő pilótájának maradványait a donyeck-i Alexander Petrovicsot. Oroszul ugyanazt a nevet viselte mint egykor a mi Petőfi Sándor költőnk.

Nos, eme harctér pusztító hagyatékainak eltakarítása volt a Honvéd Aknakutató zászlóalj első éles aknamentesítési feladata. Természetesen nem úgy, ahogy az a háború után itt maradt. Somogyban csak 1945-ben, Dimov bolgár őrnagy parancsnoksága alatt, a Fodor Alajos alezredes vezette magyar hadifogoly zászlóalj 70.000 aknát szedett fel. és ennél a dolognál kissé többet kell időzni!

Az elmúlt 40 év alatt a magyar-bolgár barátság jegyében tán kétszer is járt a bolgár Dimov őrnagy Magyarországon, ahol mint a somogyi aknamentesítés hőstét nagy szeretettel ünnepelték a hivatalos szervek. E tevékenység kétségtelenül szakirányításában is nagy jelentőségű volt, méltó az elismerésre. De a munkákban a bolgár erőkön kívül többszáz magyar hadifogoly is résztvett, de ezek közül egy személyt sem láttam az ünnepeltek között! Méltánytalanság volt a haza részéről, hogy saját fiait feleslegesnek tartotta elismerni, noha az aknák zömét ők szedték fel.

Aztán az 1. ö. tüzserész és aknakutató zászlóalj tüzserészei, aknakutatói is dolgoztak már előttünk Mesztegnyőn járőrökkel még 1949-ben is, de azért még maradt két évre való munka a Honvéd Aknakutató zászlóaljnak is. Pedig most is csak azok az erdőparcellák kerültek ellenőrzésre, amelyeket az

erdészek mentesíteni kérték.

A Honvéd Aknakutató zászlóalj 1954.06.01-től a mesztegnyői legelőn vert sátor táborból 12.01-ig végezte a mellette lévő erdő akna- és lőszermentesítését.

Az aknakutató századok munkahelyei:

- 1., 2., 3. aknakutató századok: Csikota puszta
  - a mentesítendő erdő rész: 919 000 m²
- 4., 5. aknakutató századok: Sötétkerék
  - a mentesítendő erdő rész: 494 600 m²

A tevékenység mozgékonyságának, vezetésének, ellátásának biztosítására minden század, szakaszonként 1 db Cs-350-es tehergépkocsival, R-10 adóvevő készülékkel, 1 fő kiképzett és egészségügyi felszereléssel (mentőládával, hordággyal) ellátott felcserrel, továbbá századonként 1 db CS-130-as raj gépkocsi - mentőszolgálatra kijelölt gépjármű - felcserrel, R-10 és R-20 adóvevő készletekkel rendelkezett.

A zászlóalj-parancsnokság és törzs állományába 2 db közúti személygépkocsi mellett, 2 db terepjáró raj gépkocsi, mentőautó, felcser, egészségügyi tiszthelyettes és orvos, vízszállító gépkocsik, szállító járművek, valamint a hadtáp és a műszaki biztosítás minden ágazatához szükséges anyagi és technikai eszközök, továbbá a szakszemélyzet tartozott. Rádiós gépkocsival - átjátszóállomás útján - közvetlen rádió kapcsolatunk volt a Honvédelmi Minisztériummal.

A napi munkaidő - a ki- és bevonulási időn kívül - 6 óra volt. Ezen belül óránként 10 perc cigarettaszünetet, a 3. órában 20 perc nagyszünetet (tízóráival) tartottunk.

Az első napokban a munka még igen lassan indult be, a területen lévő nagytömegű gránátrepesz miatt állandóan fémesen kopogott a szűrőbot, és jelzett az elektromos műszer. Ugyanakor a korhadtt fadobozos aknákat nehezen lehetett megkülönböztetni a talajban lévő fadaraboktól, az üveget a csontdaraboktól. A műszerek a reggeli harmatos fűtől is állandóan jeleztek. Ezek voltak a tanulónapok. Elteltükkel a katonáink

már a földben lapuló tárgyak körvonala alapján pontosan fel tudták deríteni szúrásaikkal hol, mit az észlelek, s kialakult az egyenletes munkaütem.

Gyakran megnehezítette a munkát a sűrű aljnövényzet, a bennük rajzó szúnyogok milliárdjai, valamint a félig beomlott lövészárkok kitakarítása. A rajok jobbról balra lépcsőzve dolgoztak 1-6 számozás szerint, egy-egy méter széles sávban, egymástól 6-6 méterre lemaradva. A pontos helyzetet a sávokban alkalmazott fehér zászlók és piros nyíl végződésű táblák olyan alkalmazásával rögzítették, hogy a piros tábla nyila mindig a még veszélyes irányba, a fehér zászló pedig már a mentesített irányba mutatott. A munkába még be nem állt katonák a megindulási vonaltól, vagyis a mentesítendő erdőparcella szélétől 10-15 m-re lévő megindulási körletben tartózkodtak addig, amíg a biztonsági távolságot el nem érték. A felderített eszközöket a katona "akna" kiáltására a rajparancsnok azonosította, és 4 db kis piros zászlóval kitűzte.

Az aknákat 2-5 naponta a tüzserészek semmisítették meg. A szúnyogok elleni védelemként a katonák fejére húzható túllhálót gyártatott a zászlóalj, enélkül nem is lehetett volna egyes helyeken dolgozni.

A lövészárkok feltárását különös gonddal szerveztük meg. Ezekben az árkokban nemcsak löszerek, kézigránátok és lövedékek voltak, hanem mind az árkok mellvédjében, mind az árkok aljában gyalogsági taposó aknákat is telepítettek, hogy a szembenálló fél azokat saját fedezékként fel ne használhassa, vagy bele ne ugorhasson (oldalába kerülve ezáltal a védőknek). Ezekben helyenként 40-60 cm vastag beomlott homok volt már, rálépve annak teherelosztó szerepe miatt biztonságos volt rajta a mozgás. Ahogy vékonyodott a talaj a kitermelés közben, úgy vált egyre veszélyesebbé az alatta lapuló akna. A helyzetet bonyolította, hogy a durva vagy finomabb szemcsés homok hamar áteresztette a nedvességet, a csapadékvizet kiszárította, és ezáltal nemcsak működőképesé váltak a gyutacsok, hanem a robbanóanyagok érzékenysége is - a kikristályosodás miatt - csak nőtt.

A lövészárkok ilyenféleképpen való aknásítása elsősorban a csikotapusztai árok-rendszerre volt jellemző.

A sötétkeréki mentesítendő területen, a német és szovjet harcárkok közvetlen közelségben voltak egymástól. A déli térfelén lévő homokdombon, körvédelemre berendezett német szakasztámpontot találtunk benne karabállyal, géppuskával együtt, az aknákon kívül. Az egyik árokban fején rohamsisakkal, kezében törött távbeszélő-kagylóval, ahogy elesett úgy feküdt a német katona csontváza. A csupasz koponya felett, keskeny fémkeretes szemüveg villogott. Tőle 20 m-re szovjet harcárkok húzódtak, bennük több puska lövész és kézigránátok társaságában, két szovjet katona holttestét találtuk. Egyikük jelvénye tanúsága szerint kiváló aknavető volt valaha. Az árkok körül több puska gránát, kézigránát, kilőtt de fel nem robbant aknavető gránát hevert.

A német támpont előtt fémrepeszekkel megspékelt betonaknák voltak telepítve botlóróttal, húzásra. A dombról egy gyalogcsapás vezetett át az erdőn, és az annak aljában lévő patakon. Az erdősáv - több tucat fadobozos német gyalogsági aknát rejtve - lezárta a patak megközelítési irányát. A patak gázlóját keresztezve, a túlparti magasabb kapaszkodónál, felszedés ellen biztosított - gyújtófészkebe gyalogsági aknagyújtóval húzásra szerelt - német fém harckocsiakna volt telepítve. Aki az 1 m magas, meredek parton valamilyen növényben megkapaszkodva akart volna úrrá lenni, óhatatlanul ezt a botlórótot is elhúzva, robbantja az aknát.

A német és szovjet támpont közötti gyalogúton, amely az erdészek által is járt volt, több gyalogság ellen telepített német üvegaknát találtunk. Már néhány napja közlekedtünk eme ösvényen, s mivel a gyanúsnak tűnő helyeket menet közben is szurkáltuk, így bukkantunk rájuk. Mind a gyújtószerkezet, mind az akna robbanótöltete, amely az üvegtestben kátránnyal lezárt üveg gyújtóháza miatt szintén működőképes volt, őrizte a veszélyt. Mégsem robbantak fel a rajta közlekedők, mert az egész fadobozba volt elhelyezve, és a doboz fedél - amelyik kinyomta volna az elsütőszeget -, el volt mind korhadva. Igen

sok puska és géppisztoly lőszer is előkerült, melyek egyrésze még dobozokban volt. Fémdobozolásút és kátrányozott papírba csomagoltakat egyaránt találtunk. Sőt géppisztoly, karabély és "páncélrém" is előkerült. Az egyetlen balesetünk éppen az ilyen gyalogsági eszközökkel összefüggő volt.

A sötétkeréki munkahelyünk közelében volt egy lövész-hadosztály-tábor, ahonnan az éjszaka kilopódzó katonák rendszeresen dézsmáltak a sötétkeréki parcellákat és nyiladékokat kitűző gyalult fenyőfa tábláinkat. Ezért megpróbáltuk a terepet őriztetni a lövészekből álló őrkatonáinkkal, akik természetesen tűzszerész, aknakutató kiképzést nem kaptak.

Nos az egyik őrkatona, a táblagyűjtők elriasztására az aknamezőn lévő gyűjtőhelyről egy karabélyt és néhány löszert vett magához, és riasztó lövéseket adott le. Azonban a harmadik lövés szétvágta a vakrozsdás háborús fegyver töltényürét, és a katona egyik ujjpercét leszakította.

E fő területeken végzendő aknamentesítés végzése mellett a környék kisebb, szórványosan jelentkező robbanóeszköz bejelentéseinek felderítését és mentesítését is elvégeztük. Így Szák, Ostfiasszonyfa, Sármellék, Kaszópusztá és Villány körzetében végeztünk felderítést. Mind Villányban, mind Szákon és Ostfiasszonyfán a BM tűzszerész járőr dolgozott előttünk, számunkra meglehetősen szokatlan gyakorlattal. Ennek következtében Villányban egy robbanásos baleset történt előttünk szántás közben, fém harckocsiaknál... Szákon pedig reggeltől délig a faluból felfogadott civilek rakták össze robbantáshoz a robbanó eszközöket, gránátokat, s a tűzszerész csak déli 12.11 órakor jött a helyszínre, a gyújtást végrehajtani. A civilek szerint már a harmadik alkalommal rakták össze majdnem ugyanazon eszközöket, mert a kevés robbanó töltet miatt csak egy részük semmisült meg. Mindez ismét igazolta előttünk, hogy a járőrszolgálatban az ellenőrzés nehézségei könnyen együtt járnak a munkaszabályok meglazulásával, az emberi szubjektumok különbözőségéből eredő könnyelműséggel, tévedésekkel.

Gyakran a legjobb szándék és következetes felderítés is hatástalan. Így jártunk Sármelléken: a TSZ-től bejelentették, hogy a háború alatt valamikor a falu szélén a németek aknákat telepítettek, és kérték a terep leellenőrzését. Mindent a leggondosabban ellenőriztünk, de semmit sem találtunk. 3 évvel később azonban Sármellék határában mégis robbanásos baleset következett be.

Mivel a felderítésen magam is kint jártam 1954-ben, kíváncsi voltam miként történhetett mindez, hiszen amit meg lehetett nézni azt mind megnéztük, de aknának se híre se hánva nem volt. Kiderült, hogy a TSZ idején mindig egy helyen volt a falu szérűskertje. Ez alatt voltak az aknák. Amikor 1957-ben a szövetkezetek egy része felbomlott - így a sármelléki is -, az egyéni szérűskerteket máshová rakták át. Amikor a traktor a régi kazlak helyére hajtott, bekövetkezett a robbanás.

Szeptemberben a Szenyéri TSZ-nek 2,5 hold területe lett leellenőrizve és felszántva, amelyet aknaveszély miatt 9 éve nem műveltek.

Októberben a II. éves állomány leszerelése, a zászlóalj átszervezése következtében mintegy felére csökkent az alakulat létszáma. Ebből a 3. század kikülönített szakasza a káli völgyben, Tódebrő közelében lévő lőszer-temető szétszóródott különféle robbanószerkezeteit rakta össze és vette számba (Herczeg főhadnagy vezetésével), és az egész völgyet tuskésdrót kerítéssel bekerítette.

Novemberben Bize, Boronka és Balatonkeresztúr határában német hasábaknákat, fém harckocsiaknákat és fa gyalogsági taposóaknákat hatástalanított a zászlóalj tűzszerész járőre.

Szinte hihetetlen, hogy egyeseket miként kerül el a végzet, másokat pedig hogyan ragad el. Balatonkeresztúron az erdő szegélyétől 10 m-re húzódott egy profílozatlan, kitaposott erdei fakitermelő út. Az út kátyús helyeinél, a fát szállító traktor pótkocsijával mindig ugyanabban a vágatban

közlekedett, vagy balra kitérve szélesítette ki az utat. Kilencc esztendeje jobbra egy fél métert sem tett soha. Tavasztól őszig többször fordult, de ez mindig csak így történt. Egy nagy esőzés aztán lemosta az út jobb oldala felől a talajt, és egy német fém harckocsiakna oldala bukkant elő. Kiszállásunkkor még egy darab harckocsiakna volt mellette, tökéletes bezsírozott gyújtóval. Ha a traktoros egyszer is kitér jobbra olyan 50 cm-t, óhatatlanul felrobban.

Boronkán az előző évi törzsvezetési gyakorlat során a gulyáságyú állt be az erdő szélére. Teteje nyitva volt, a szakács éppen kevergette főztjét, amikor az ellenőr rájuk szólt: tolassanak beljebb. 2 m-t tolattak, amikor felrobbant az akna a mozgókonyhával és a szakáccsal együtt.

A TÖZSZERÉSZ CSAK EGYSZER TÉVED!

Közismert tűzszerezés közmondás, mert a bekövetkező robbanás nem ad még egy tévedésre alkalmat. A tévedő vagy azonnal életét veszti a bekövetkező robbanástól, vagy olyan sérüléseket szenved, hogy testileg, lelkileg belerokkan. Így utána soha többé nem tud tűzszerezszkedni. Igaz ismeretes, hogy rendhagyó esetek is voltak.

A sebesülési pántokat ezek számára rendszeresítették. Ez volt a ritkább. A tévedések gyakran jószándékú, tudatos kockázatvállalás termékei, s mesztegnyői munkahelyünk kapcsán egy esetről mindenképpen illik szót ejteni.

A Honvéd Aknakutató zászlóalj első munkahelyén a Mesztegnyő és körzetének aknász, tűzszerezés szakértője Laczkó János törzsőrmester volt. Valamennyien sokat köszönhetünk azoknak a tapasztalatoknak, amelyeket e területen végzett korábbi aknamentesítései során szerzett és számunkra átadott. Közülünk ő tudott legtöbbet a Mesztegnyő, Böhönye, Nagybajom környéki aknamezők, balesetek titkairól.

Mint tapasztalt aknásznak, bátorsága és szakértelme

alapján, külön híre volt. Ő volt aki Székesfehérvár térségében a különösen veszélyes, több gyújtóval szerelt nagy német hasábaknak egyik biztonságos felszedési módját megtalálta. Pedig azután vállalkozott a kísérletre, amikor előtte már egy szovjet és két magyar tűzszerész hasonló munka során az életét veszítette.

Laczkó János
törm.

Pihenő Mesztegyőn (1949)

1956-ban a határzárak mentesítésénél ő is tévedett. A balesete bekövetkezte utáni elmondása szerint, a katonák féltése miatt, tudatosan megszegte az érintő aknák felderítésére és hatástalanításra kidolgozott követelményeket. Pedig ez a HM jóváhagyásával valamennyi műszaki alakulat számára kötelezővé vált. így a Körmentől nyugatra lévő érintőakna-mezőkre, a katonák felderítése előtt bement és elvágta a húzódrótokat, majd azokat a gyújtóra tekerte.

Az egyik helyen a bozótban kettő helyett, négy drótszál volt. Ezekből hármat észrevett, egybe azonban a lába

beleakadt és felrobbant. Évekig tartó kórházi kezelés után, rokkantan a hadtáp szolgálathoz került. Soha többé aknász feladatokra nem vállalkozott.

A monoton munka és a fegyelmi élet ridegségének feloldására nagy gondot fordított a parancsnokság, az állomány életkorával összefüggő szórakozási lehetőségek biztosításával. Minden alegységnél rádió, rop- és futballabda, asztali-tenisz felszerelés, asztali foci és lengőteke volt. Századonként sport vetélkedőket rendeztünk atlétikából, labdarúgásból, röplabdából és sakkból.

Hetente két alkalommal filmvetítést tartottunk, s Balatonberényben egy tábori fürdőhely került biztosításra, a helyi tanáccsal való megegyezés alapján kijelölt helyen, öltöző sátrakkal.

Az alakulatnak egy cigányzenekara és egy jazz zenekara is működött, amely a faluban lévő kultúrházban, kocsmában, vagy utcabálokon muzsikált hétvégeken, ahol állományunk a falusi fiatalokkal közösen szórakozott.

A tábori kantinban hasznos cikkek gazdag választékából válogathattak katonáink, öltönyöket, kerékpárokat, rádiókat, órákat biztosítottunk a veszélyességi jutalom díj célszerű hasznosítására.

Esetenként a faluszínház tásulatát is meghívtuk előadásra, amelyek megtekintésére a falu lakosságát is vendégül láttuk. Mindezek - az előzőekben említettekkel együtt - azt eredményezték, hogy fegyelmezett, jó közérzetű bajtársi szellem jellemezte az alakulat hangulatát. Eredményeként az aknamentesítésnél, az aknakutató állomány mindvégig lelkes, fegyelmezett munkát tanusított, részéről egyetlen baleset sem fordult elő.

A zászlóalj az év folyamán mentesített parcellákat az aknamentesítést befejezve, november 7-én adta át ünnepélyes körülmények között az erdőgazdaságnak. Ezen a Honvédelmi Minisztérium képviselői és a Földművelésügyi Minisztérium kép-

viselői egyaránt résztvettek. Az átadott akna- és lőszermentesített terület nagysága 159,6 hektár volt. A munka során összesen: 52 296 db különféle akna, tüzérségi és gyalogsági lövedék, gránát került megsemmisítésre.

Az aknamezőn talált, a harcok során elesett német és szovjet halottakat a zászlóalj Sötétkeréken eltemette, föléjük sírhalmot és sisakos fejével emlékjelet emelt. Minden megtalált fém igazoló cédulát /dögcédulát/ a Magyar Vöröskereszthez elküldtünk azzal, továbbítsa a Nemzetközi Vöröskereszten keresztül családjaiknak.*

----- * * * -----

FIGYELEM   FIGYELEM   FIGYELEM   FIGYELEM   FIGYELEM

A MH Műszaki Főnöke által, a Műszaki Katonai Közlönyben megjelenő cikkekre kiírt pályázat értékelése - a sokéves gyakorlatnak megfelelően - ezúttal is az olvasói vélemények alapján történik. Kérjük tehát, hogy a mellékelt szavazólapot kitöltve legkésőbb 1996. november 30-ig küldjék vissza a szerkesztőség címére (Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Műszaki tanszék, Dr. Lukács László alezredes, 1581. Budapest, Pf.: 15.). A pályázaton a Műszaki Katonai Közlöny 1995/Külön-számában, továbbá az 1996/1-4.számokban megjelent, és addig még máshol nem publikált cikkek vehetnek részt. A pályázat értékelésére és a díjak átadására a MHTT Műszaki szakosztályának beszámoló közgyűlésén kerül sor.

A jelzett időpont után beérkező szavazólapokat az értékelésnél nem tudjuk figyelembe venni.

FIGYELEM   FIGYELEM   FIGYELEM   FIGYELEM   FIGYELEM

-----
* A cikk befejező része a következő számban jelenik meg